



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 14 listopada 2011 r.

**Pani
Gabriela Placha
Wójt Gminy Goczałkowice-Zdrój
Szef Obrony Cywilnej Gminy**

LKA-4101-19-04/2011/P/11/083

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Gminy Goczałkowice-Zdrój, zwanym dalej „Urzędem”, w zakresie przygotowania struktur obrony cywilnej do realizacji zadań w okresie wojny i pokoju, w latach 2009–2011 (do 30 września).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 12 października 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Wójt niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie realizację zadań przez Szefa Obrony Cywilnej Gminy w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny częściowe i ustalenia kontroli:

1. Szef Obrony Cywilnej Gminy, zwany dalej Szefem OC lub Wójtem, nie realizował zadań, określonych w § 3 pkt: 3, 4, 5, 15, 24 i 26 oraz w § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w *sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin*², a mianowicie:
 - nie opracował wieloletnich i rocznych planów działania w zakresie obrony cywilnej,

¹ Dz.U. z 2007 r. nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz.U. z 2002 r. nr 96, poz. 850, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie zakresu działania szefów obrony cywilnej.

- nie zorganizował szkoleń oraz ćwiczeń obrony cywilnej, a także szkoleń ludności w zakresie obrony cywilnej,
- nie integrował sił obrony cywilnej oraz innych służb, w tym sanitarno-epidemiologicznych i społecznych organizacji ratowniczych, do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska,
- nie ustalił wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie Gminy, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej,
- nie zapewnił niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych, w tym nie wyznaczył zakładów pogrzebowych (służb) przygotowanych do transportu oraz chowania zmarłych, jak również nie wskazał jednostek (służb), które zajmować się będą dezynfekcją pomieszczeń, w których przebywały osoby zmarłe na chorobę zakaźną.

Wójt wyjaśniła, że przyczyną zaniechania realizacji ww. zadań było nawarstwienie obowiązków w związku z prowadzonymi akcjami przeciwpowodziowymi i usuwaniem skutków powodzi z lat 2009-2010. W zakresie nieustalenia wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie Gminy podała, że po powodziach, Gmina prowadzi analizę jakie podmioty i w jakim zakresie należy zaangażować w działania obrony cywilnej. W odniesieniu do niezapewnienia niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych Wójt wyjaśniła, że jeszcze nie wyznaczono podmiotów do transportu i chowania zmarłych oraz dezynfekcji pomieszczeń, w których przebywały osoby zmarłe na chorobę zakaźną, ze względu na konieczność uzgodnienia świadczenia tych usług z podmiotami prywatnymi spoza terenu Gminy.

2. Szef OC nie dokonał aktualizacji: planu obrony cywilnej Gminy Goczałkowice-Zdrój z 2000 r., zarządzenia Wójta Gminy w sprawie organizacji systemu wykrywania i alarmowania w Gminie Goczałkowice-Zdrój³ (system SWA) oraz „Zasad i zakresu planowanych działań zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych Gminy Goczałkowice-Zdrój” z 1998 r., pomimo że informacje zawarte w tych dokumentach uległy istotnym zmianom. W planie obrony cywilnej znajdowały się nieaktualne dane dotyczące funkcjonowania i wyposażenia

³ Zarządzenie nr 0151/94/07 Wójta Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 17 czerwca 2007 r. w sprawie organizacji systemu wykrywania i alarmowania w Gminie Goczałkowice-Zdrój.

formacji obrony cywilnej w zakładach pracy na terenie Gminy. Nieaktualne stały się również postanowienia zarządzenia Wójta Gminy w sprawie systemu SWA w zakresie utworzenia Drużyny Wykrywania Zagrożeń i Posterunku Alarmowania na bazie funkcjonujących w zakładach pracy formacji obrony cywilnej, bowiem wszystkie zakładowe formacje obrony cywilnej funkcjonujące w Gminie zlikwidowano w 2009 r. Podobnie informacje przedstawione w dokumencie „Zasady i zakres planowanych działań zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych Gminy Goczałkowice-Zdrój” nie odzwierciedlały stanu faktycznego. Jak wskazano w tym dokumencie, podmiotem dystrybuującym wodę na terenie Gminy było Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Tychach. Podmiot ten odpowiadał również za dostawę wody w przypadku awarii sieci wodociągowej, w stanie gotowości oraz skażenia lub zakażenia wody. Podano również, że długość sieci wodociągowej (bez przyłączy) na terenie Gminy wynosi około 54 km. Tymczasem Kierownik Administracji Zasobów Komunalnych w Goczałkowicach-Zdroju wyjaśnił, że na terenie Gminy podmiotem odpowiedzialnym za dystrybucję wody (w warunkach normalnych, specjalnych oraz skażenia lub zakażenia wody) i utrzymanie sieci wodociągowej jest Administracja Zasobów Komunalnych w Goczałkowicach-Zdroju, jednostka organizacyjna Gminy. Podał też, że sieć wodociągowa na terenie Gminy ma charakter sieci rozdzielczej, której długość (bez przyłączy) wynosi 60,4 km.

Wójt wyjaśniła, że planu obrony cywilnej nie aktualizowano z uwagi na trwające zmiany w systemie zarządzania kryzysowego i obronności, rozpoczęcie na terenie Gminy eksploatacji przez Przedsiębiorstwo Górnicze „Silesia” oraz złożony i niejasny stan własnościowy niektórych obiektów infrastruktury przeciwpowodziowej. W zakresie zaniechania aktualizacji „Zasad i zakresu planowanych działań zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych Gminy Goczałkowice-Zdrój”, Wójt podała, że przejęcie przez Gminę sieci wodociągowej od Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Tychach w 2001 r., a następnie szereg inwestycji mających na celu modernizację i rozbudowę sieci spowodowało, że aktualizację dokumentu odłożono do zakończenia procesu inwestycyjnego. Wyjaśniła także, że aktualizację ww. dokumentu zaplanowano na 2012 r.

NIK zwraca uwagę, że nie zrealizowano postanowień zarządzenia Wójta Gminy w sprawie systemu SWA, dotyczących utworzenia formacji obrony cywilnej Drużyny Alarmowania i Wykrywania (dalej „DWA”). I tak, zgodnie z § 2 ust. 1 zarządzenia, na bazie pracowników Urzędu Gminy tworzy się DWA i włącza do systemu wykrywania

i alarmowania. Stwierdzono, że do dnia zakończenia kontroli NIK, Wójt nie powołał osób tworzących tę formację obrony cywilnej. W Gminie od 2010 r. nie działała żadna formacja obrony cywilnej. Wójt wyjaśniła, że stan osobowy formacji miał być określony w terminie późniejszym, jednak doświadczenia z powodzi z 2009 r. i 2010 r. wskazują na potrzebę zmiany systemu SWA i utworzenie formacji obrony cywilnej na bazie członków Ochotniczej Straży Pożarnej w Goczałkowicach-Zdroju.

3. Szef OC opracował informacje dotyczące realizowanych zadań w zakresie obrony cywilnej za 2009 r. i 2010 r. NIK zwraca jednak uwagę, że przy sporządzaniu tych informacji nie zachowano należytej rzetelności. Z informacji bowiem wynika, że w latach 2009–2010 na terenie Gminy funkcjonowała formacja obrony cywilnej DWA, składająca się z 12 osób, podczas gdy Wójt nie powołał osób tworzących tę formację. Jak wyjaśniła Wójt, dane dotyczące składu osobowego formacji przyjęto na podstawie wcześniej istniejącej formacji DWA, której funkcja w systemie SWA miała być kontynuowana.
4. Szef OC nie uzgodnił, z Szefem Obrony Cywilnej Powiatu oraz z podmiotami przewidzianymi do realizacji ewakuacji, planu ewakuacji (przyjęcia) III stopnia dla Gminy Goczałkowice-Zdrój, opracowanego w 2009 r. Planu tego nie uzgodniono – jak podała Wójt – z powodu potrzeby dostosowania go do powiatowego planu ewakuacji.

Ponadto, wyznaczonych w planie ewakuacji zakładów opieki zdrowotnej Wójt nie zobowiązał do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym, czym naruszono § 3 pkt 12 rozporządzenia w sprawie zakresu działania szefów obrony cywilnej, zgodnie z którym do zakresu działania szefa obrony cywilnej gminy należy wyznaczanie zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności oraz nadzorowanie przygotowania tych zakładów do niesienia pomocy. Jak wyjaśniła Wójt, wyznaczonych zakładów opieki zdrowotnej nie zobowiązano do świadczenia pomocy medycznej ze względu na niezakończenie prac nad planem ewakuacji.

Jednocześnie stwierdzono, że dotacje celowe przyznane na realizację zadań obrony cywilnej w latach 2009–2010, na podstawie porozumień zawartych ze Starostą Pszczyńskim, wykorzystano w terminie i zgodnie z przeznaczeniem, a niewykorzystane środki w 2010 r. zwrócono na konto Starosty. Przyznaną w 2011 r. dotację do dnia zakończenia kontroli jeszcze nie wykorzystano.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Podjęcie działań w celu zapewnienia realizacji zadań określonych w § 3 pkt: 3, 4, 5, 15, 24 i 26 oraz w § 5 rozporządzenia w sprawie zakresu działania szefów obrony cywilnej.**
- 2. Zaktualizowanie planu obrony cywilnej dla Gminy Goczałkowice-Zdrój, zarządzenia Wójta Gminy w sprawie systemu SWA oraz „Zasad i zakresu planowanych działań zapewnienia funkcjonowania publicznych urządzeń zaopatrzenia w wodę w warunkach specjalnych Gminy Goczałkowice-Zdrój”.**
- 3. Opracowywanie rzetelnych informacji o realizowanych zadaniach w zakresie obrony cywilnej.**
- 4. Uzgodnienie planu ewakuacji (przyjęcia) III stopnia dla Gminy Goczałkowice-Zdrój z Szefem Obrony Cywilnej Powiatu oraz z podmiotami przewidzianymi do realizacji ewakuacji.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Wójt, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.